

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

1. Υποθεματική Γνωρίζω το σώμα μου-Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση

Τίτλος: «Παίζω, μεγαλώνω τον εαυτό μου διαμορφώνω»

Ευθυμία Γώτη

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Η ταυτότητα του φύλου, όπως και οι άλλες ταυτότητες, χρησιμοποιείται για τον αυτοπροσδιορισμό ενός ατόμου σε σχέση με άλλα άτομα και διακρίνεται σε προσωπική και κοινωνική. Είναι το σύνολο των χαρακτηριστικών, συμπεριφορών κι ενδιαφερόντων με τα οποία το κάθε άτομο εντάσσεται στην κοινωνία των ανθρώπων. Βασίζεται στην αυτοαντίληψη του κάθε ατόμου για το φύλο του, σε συνδυασμό με τους κοινωνικούς παράγοντες που ισχύουν σε μια δεδομένη κοινωνία, σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Η δόμηση της κοινωνικής ταυτότητας του φύλου αποτελεί ενεργητική ανθρώπινη δημιουργία κατά την οποία το άτομο κάνει επιλογές αναφορικά με την εμφάνιση, τη συμπεριφορά κ.λπ., οι οποίες είτε είναι αυθόρμητες, είτε είναι προϊόντα καταστάσεων που το θέτουν ενώπιον διλημάτων (Connell, 1987). Συνεπώς, οι επιλογές αφενός εξαρτώνται από τα άτομα, αφετέρου συνδιαμορφώνονται, δηλαδή είναι απότοκα προσωπικά, κοινωνικά και ιστορικά (Steedman, 1986).

Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι ικανά να κατηγοριοποιούν τα άτομα και τα αντικείμενα που χρησιμοποιούν με βάση το φύλο τους. Επίσης, στην ηλικία αυτή δείχνουν προτίμηση για παιχνίδι με παιδιά που ανήκουν στο ίδιο φύλο, επιλέγουν να παίξουν με παιχνίδια που θεωρούνται κατάλληλα για το φύλο τους και μιμούνται συμπεριφορές ομοφύλων τους καταδεικνύοντας ότι έχουν εσωτερικεύσει ήδη κοινωνικές προσδοκίες και αντιλήψεις. Οι κατηγοριοποιήσεις στις οποίες προβαίνουν, στηρίζονται περισσότερο σε εξωτερικά διαφορετικά γνωρίσματα των φύλων, π.χ. ντύσιμο, μήκος μαλλιών, κτλ. και όχι σε ανατομικά χαρακτηριστικά του σώματος τους. Επιπρόσθετα, γνωρίζουν το φύλο τους και το φύλο των άλλων, κατηγοριοποιούν όχι μόνο αντικείμενα αλλά και επαγγέλματα που στερεοτυπικά θεωρούνται ότι είναι γυναικεία ή ανδρικά και φαίνεται ότι ήδη γνωρίζουν τα κοινωνικά στερεότυπα

Σκοπός του προγράμματος δεξιοτήτων είναι η συνειδητοποίηση από τους μαθητές του νηπιαγωγείου του βιολογικού φύλου και των χαρακτηριστικών του κοινωνικού φύλου. Η υλοποίηση/εφαρμογή του προγράμματος θα συμβάλλει αφενός στην ανάδειξη τη σημασίας της ισότιμης μεταχείρισης των ατόμων στην κοινωνία, αφετέρου στην αποδόμηση των στερεοτύπων. Διά του προγράμματος οι μαθητές θα οικοδομήσουν γνώσεις σχετικές με το θέμα και με την ενεργή συμμετοχή τους θα αποκτήσουν/βελτιώσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, επικοινωνίας, συνεργασίας, δημιουργικότητας, αυτομέριμνας, κοινωνικές δεξιότητες, καθώς και ψηφιακές δεξιότητες.

Ειδικότερα, μέσα από τις δράσεις του προγράμματος οι μαθητές θα ανακαλέσουν προηγούμενες δικές τους γνώσεις, πληροφορίες, αναπαραστάσεις και θα στοχαστούν πάνω σε βασικά ερωτήματα δίνοντας απαντήσεις (Κριτική σκέψη.) Θα συνεργαστούν σε επίπεδο τάξης και σε επίπεδο ομάδων προκειμένου να οικοδομήσουν τη νέα γνώση (συνεργασία). Θα αξιοποιήσουν πληροφορίες και υλικά ώστε να «μιλήσουν» με τα δικά τους τελικά προϊόντα (δημιουργικότητα). Θα καλλιεργήσουν την έκφραση τους, με τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων (αφίσες- κείμενο-εικόνα). Τέλος, θα συλλέξουν, θα καταγράψουν και θα ταξινομήσουν δεδομένα για να εξάγουν χρήσιμα συμπεράσματα, τα οποία θα εφαρμόσουν στην καθημερινή τους ζωή.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Οργάνωση του χώρου

Ο σχεδιασμός του μαθησιακού περιβάλλοντος έχει ιδιαίτερη σημασία στην υλοποίηση του προγράμματος και συνεπώς προτείνεται να οργανώνεται και αναδιοργανώνεται.

Ενδεικτικές προτάσεις

Εμπλουτισμός των γωνιών με υλικά για ανδρικούς & γυναικείους ρόλους και ενθάρρυνση των παιδιών να χρησιμοποιούν όλα τα υλικά (έκφραση μαθητών με συμβολικό παιχνίδι).

Αναδιοργάνωση των γωνιών αντικείμενα σε μεικτές γωνιές (π.χ στη γωνιά του κουκλόσπιτου τοποθετούνται υλικά από τη γωνιά των εργαλείων ή τα κουζινικά, από τη γωνιά του κουκλόσπιτου τοποθετούνται υλικά στην αμμοδόχο ώστε τα παιδιά να επιλέγουν παιχνίδια που να καταργούν τις διαχωριστικές γραμμές των φύλων).

Εμπλουτισμός της γωνιάς της δραματοποίησης με υλικά από διάφορα επαγγέλματα ώστε να χρησιμοποιούνται από αγόρια και κορίτσια. Αφετηρία μπορούν να αποτελέσουν τα επαγγέλματα των γονέων των παιδιών και στη συνέχεια να εμπλουτίζεται ανάλογα.

Είναι σημαντικό να τονιστεί πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη μη διαιώνιση στερεοτυπικών και παραδοσιακών ως προς τα φύλα, αντιλήψεις. Για παράδειγμα προτείνεται στις οδηγίες για την ανάθεση καθηκόντων στο νηπιαγωγείο από τους νηπιαγωγούς να αποφεύγονται στερεοτυπικές αντιλήψεις για τα φύλα (π.χ. καθάρισμα τραπεζιών από τα κορίτσια, μετακίνηση επίπλων από τα αγόρια κ.λπ.).

Μεθοδολογία

Οι μέθοδοι που θα αξιοποιηθούν στη εκπόνηση του εργαστηρίου είναι η βιωματική προσέγγιση και η συνεργατική μάθηση. Οι μαθητές μέσα από την έρευνα (project), την παρατήρηση (observation) αλλά και μέσα από πολλές ελκυστικές δραστηριότητες υλοποιούν συνεργατικές διερευνήσεις. Η συνεργατική μάθηση, η οποία είναι διανοητική και συναισθηματική κινητοποίηση και δεν προτείνει απομνημόνευση πληροφοριών αλλά αναζήτηση του νοήματος συμβάλλει στο να μαθαίνουν οι μαθητές πως να σκέφτονται αντί του τι να σκέφτονται. Οι μαθητές συλλέγουν, αναλύουν, επεξεργάζονται δεδομένα και οδηγούνται σε συμπεράσματα. Εκφράζουν και αναπαριστούν τη σκέψη τους με ποικίλους τρόπους προφορικό, γραπτό, εικαστικά, δραματοποίηση και κίνηση.

Οι στρατηγικές που προτείνονται είναι οι ερωτήσεις και η επίλυση προβλήματος οι οποίες συνδυάζονται με τη δημιουργική και κριτική σκέψη. Δια των ερωτήσεων (τι νομίζεις, πώς το ξέρεις, είσαι σίγουρος κ.λπ.), οι μαθητές επιχειρηματολογούν, ερευνούν, εξηγούν, εκφράζουν προθέσεις, κάνουν υποθέσεις κ.ά. και διά της επίλυσης προβλημάτων οδηγούνται στην ανάπτυξη της μεταγνωστικής σκέψης, καθώς μπορούν να εξηγούν τις δυσκολίες που συνάντησαν, να στοχαστούν τις συνέπιες των επιλογών τους και να δράσουν ανάλογα

Συνεργασία σχολείου-οικογένειας

Ενημέρωση των γονέων για τους στόχους του προγράμματος με σκοπό την ενεργητική συμμετοχή τους (υποστήριξη, επικοινωνία & συνεργασία)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	1. Ζω καλύτερα – Ευ Ζην	Υποθεματική	Ψυχική Υγεία
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Νηπιαγωγείο		
Τίτλος	«Παίζω, μεγαλώνω τον εαυτό μου διαμορφώνω»		
Δεξιότητες στόχευσης του προγράμματος	Στη θεματική ενότητα του «Ζω καλύτερα – Ευ Ζην» οι δεξιότητες στόχευσης αφορούν στις δεξιότητες μάθησης του 21ου αιώνα (συνεργασία, επικοινωνία, κριτική σκέψη & δημιουργικότητα) και επιπρόσθετα στις ψηφιακές δεξιότητες (ψηφιακή επικοινωνία και συνεργασία)		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Να ενισχύσουν την ατομική τους ταυτότητα και να μιλήσουν για τον εαυτό τους και τις προτιμήσεις τους.</p> <p>Σύνδεση με το Π.Σ: Γλώσσα (Προφορική επικοινωνία).</p> <p>Μαθηματικά (Στατιστική)</p> <p>Εικαστικά</p> <p>Πληροφορική (Γνωρίζω τις Τ.Π.Ε και δημιουργώ επικοινωνώ και συνεργάζομαι με τις Τ.Π.Ε)</p>	<p>Είμαι αγόρι... Είμαι κορίτσι...</p> <p>Δεξιότητες μάθησης επικοινωνία συνεργασία, κριτική σκέψη.</p>	<p>α. Διερεύνηση αντιλήψεων για τα δύο φύλα Παρουσιάζονται στα παιδιά εικόνες από περιοδικά, εφημερίδες άντρες με μακριά μαλλιά, σκουλαρίκια, σκωτσέζους με φούστες, γυναίκες με κοντά μαλλιά κ.λπ). Η νηπιαγωγός κάνει διερευνητικές ερωτήσεις για να εντοπίσει τις αντιλήψεις των μαθητών για το φύλο: <i>Πώς κατάλαβες ότι είναι αγόρι/ κορίτσι; Όλα τα κορίτσια έχουν μακριά μαλλιά; Υπάρχουν αγόρια με μακριά μαλλιά; Φοράνε διαφορετικά ρούχα τα αγόρια από τα κορίτσια; Παίζουν διαφορετικά παιχνίδια; Ποιες οι ομοιότητες και οι διαφορές στο σώμα, ανάμεσα στα αγόρια και στα κορίτσια; Αισθάνονται διαφορετικά τα αγόρια από τα κορίτσια (κλαίνε, γελάνε, χαίρονται, θυμώνουν); Πώς είναι ο μπαμπάς; Πώς είναι η μαμά; Που μοιάζουν και που διαφέρουν; Συλλογή δεδομένων: Καταγραφή των αντιλήψεων και των γνώσεων τους γύρω από το θέμα σε εννοιολογικό χάρτη (coggle.it) Καταγραφή των παρατηρήσεων στο ημερολόγιο του/της εκπαιδευτικού¹</i></p> <p>β. Προσδιορισμός της ταυτότητας των μαθητών Τα παιδιά κοιτώντας ένα καθρέπτη ονομάζουν τα χαρακτηριστικά τους και τα περιγράφουν <i>Συλλογή δεδομένων: Καταγραφή αποτελεσμάτων σε πίνακα διπλής εισόδου (ονόματα παιδιών & μαλλιά, μάτια, ψηλός, κοντός κ.λ.π.) και ταξινόμηση σύμφωνα με το χρώμα των μαλλιών, των ματιών και το ύψος. Εξαγωγή συμπερασμάτων.</i></p> <p>γ. Παρουσιάζω τον εαυτό μου. Οι μαθητές ζωγραφίσουν τον εαυτό τους και τον παρουσιάζουν στην ολομέλεια. Δημιουργούν ψηφιακό κολάζ (collage maker-photo editor). Σε ζευγάρια παίρνουν συνέντευξη ο ένας από τον άλλον, σχετικά με το αγαπημένο τους παιχνίδι, ζώο, τα αγαπημένα πρόσωπα, την αγαπημένη γωνιά παιχνιδιού στο νηπιαγωγείο, τον αγαπημένο τους ήρωα ή ηρωίδα. Καταγραφή των απαντήσεων σε δύο πίνακες αγόρια-κορίτσια και εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών</p> <p>γ. Δημιουργία δελτίου ταυτότητας (Φύλλο εργασίας). Τα παιδιά γράφουν ή αντιγράφουν τα στοιχεία τους στην ταυτότητα (όνομα, βάρος, ύψος, χρώμα μαλλιών, ματιών κ.λπ). Κολλάνε τη φωτογραφία τους και ο καθένας αφήνει το δικό του μοναδικό αποτύπωμα</p> <p>Εναλλακτική δραστηριότητα Συλλογική εικονογράφηση βιβλίου με τίτλο: «Είμαι αγόρι και μ' αρέσει να...» και «Είμαι κορίτσι και μ' αρέσει να...» με στόχο να βρουν ομοιότητες και διαφορές ανατρέποντας τα στερεότυπα των φύλων.</p>

¹ Οι παρατηρήσεις του/της νηπιαγωγού καταγράφονται στο ημερολόγιό της

<p>Να κατανοήσουν τη μοναδικότητα του ατόμου αναγνωρίζοντας προσωπικά χαρακτηριστικά</p> <p>Να κατανοήσουν το ανθρώπινο σώμα εσωτερικά & εξωτερικά</p> <p>Να κατανοήσουν τις ανατομικές διαφορές των δύο φύλων και προτιμήσεις/επιλογές</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν ότι η διαφορετικότητα δεν απορρέει από τις διαφορές στις εξωτερικές εμφάνιση</p> <p>Σύνδεση με ΑΠΣ</p> <p>Μαθηματικά σειροθέτηση</p>	<p>Όλοι Ίδιοι Όλοι Διαφορετικοί</p> <p>Βιβλία:</p> <p>1. Παιζώ, Ερευνώ και Μαθαίνω, Το Σώμα μου.</p> <p>2. Ανακαλύπτω το ανθρώπινο σώμα</p> <p>3. Ο Μάκης ενζυμάκης και η μάχη στο στομάχι</p>	<p>α. Ομοιότητες και Διαφορές. Σε ζευγάρια παρατηρούνται προφορικά αναφέρονται στα εξωτερικά χαρακτηριστικά του/της συμμαθητή/τριας τους. Σκοπός η αναγνώριση τη μοναδικότητας των χαρακτηριστικών του κάθε ατόμου, ανεξάρτητα από το φύλο του.</p> <p>β. Μελέτη του ανθρώπινου σώματος εσωτερικά Παρουσιάζονται στα παιδιά εικόνες με τα εσωτερικά όργανα του ανθρώπινου σώματος. Συζήτηση για τα όργανα (εγκέφαλος, πνεύμονες, καρδιά, στομάχι, σκελετός) και τις λειτουργίες τους. Δραματοποίηση «Ο κύριος εγκέφαλος μας δίνει εντολές». Ένα παιδί αναλαμβάνει τον ρόλο του εγκέφαλου, κάποια παιδιά γίνονται οι «ταχυδρόμοι», τα νεύρα, και τα υπόλοιπα μέλη του σώματος (χέρια, πόδια, μύτη, στόμα...). Ο εγκέφαλος στέλνει μηνύματα με τους «ταχυδρόμους» του σε διάφορα μέρη του σώματος (π.χ. στα πόδια να σηκωθούν και να τρέξουν, στα χέρια να χτυπήσουν παλαμάκια κ.ο.κ.). Στη συνέχεια το παιχνίδι αλλάζει και το σώμα με τους ταχυδρόμους στέλνει μηνύματα στον εγκέφαλο (π.χ. το κεφάλι κρυώνει. Τι να κάνει; Ο εγκέφαλος στέλνει την απάντηση: Να φορέσει σκούφο. Τα πόδια κρυώνουν. Τι να κάνουν; Να φορέσουν κάλτσες κ.α.) (προτεινόμενα βιβλία).</p> <p>2. Εντοπισμός των ορατών ανατομικών διαφορών Σε χαρτί του μέτρου αποτυπώνεται το περίγραμμα του σώματος δύο παιδιών. Συζήτηση-ονομασία των μερών του σώματος και ζωγραφική αντίστοιχα Συμπέρασμα: Όλοι έχουμε μύτη, μάτια, μαλλιά κ.λπ αλλά είναι διαφορετικά. Όλοι έχουμε πόδια αλλά κάποιοι τρέχουν πιο γρήγορα, κάποιοι είναι πιο ψηλοί, κλπ. Όλοι έχουμε σώμα αλλά κάποιοι είναι μαύροι, κάποιοι λευκοί, κ.λπ. Συμπέρασμα είμαστε ίδιοι και διαφορετικοί.</p> <p>3 Διαφορές των δύο φύλων Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να συμπεριλάβουν τα ιδιωτικά μέρη του σώματος. Κάποια μέρη είναι διαφορετικά στα αγόρια και στα κορίτσια. Συζήτηση και εκφορά του επιστημονικού ονόματος. Γιατί νομίζετε ονομάζονται τα γεννητικά όργανα; Έχουν διαφορετικά γεννητικά όργανα τα κορίτσια και τα αγόρια; Γιατί λέτε είναι σημαντικά; (Πηγή: Παιζώ με το Φρίξο και μαθαίνω για το σώμα μου και τις διαπροσωπικές σχέσεις)</p> <p>γ. Αξιοποίηση φωτογραφιών των γονέων από την παιδική ηλικία ως σήμερα. Τα παιδιά βάζουν σε διαδοχική σειρά φωτογραφίες των γονιών τους από τη γέννησή τους έως και σήμερα Εναλλακτικές δραστηριότητες Αφήγηση των παραμυθιών «Η ωραία Κοιμωμένη» και «Η Σταχτοπούτα» με αντιστροφή ρόλων (φύλου). Παραμύθι: «Η Στρογγυλοσκουφίτσα» και αποτύπωση ομοιοτήτων και διαφορών με το παραμύθι «Κοκκίνοσκουφίτσα»- Δραματοποίηση</p>
---	--	--

Να κατανοήσουν ότι όλοι οι άνθρωποι άνδρες-γυναίκες βιώνουν συναισθήματα της ίδιας έντασης σε παρόμοιες καταστάσεις

Σύνδεση με ΑΠΣ

Γλώσσα
(Προφορική επικοινωνία Ανάγνωση)

Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη
(συνεργασία σε ομαδικές δραστηριότητες).

Γυναικεία ή ανδρικά συναισθήματα

Δεξιότητες
κριτική σκέψη,
επικοινωνία,
συνεργασία

α. Αναγνωρίζω τα συναισθήματα

Παρατήρηση προσώπων με έκφραση συναισθημάτων (λύπη, χαρά, κλάμα θυμός) Εστίαση στη λύπη & και στο κλάμα «Οι άντρες δεν κλαίνε»

Πίνακες ζωγραφικής (Κραυγή Μουνχ, Χαμίμι Γύζη κ.λπ

Ερωτήσεις: *Τι νομίζετε ότι απεικονίζει ο πίνακας; Ποιο είναι το κεντρικό πρόσωπο; Τι νομίζετε ότι αισθάνεται; Εσείς τι αισθάνεστε όταν τον βλέπετε;; Τι νομίζετε ότι αισθάνεται αυτός ο άνδρας, η γυναίκα ή το παιδί; Εσείς πότε αισθάνεστε ανάλογα; Πιστεύετε ότι τα αγόρια και τα κορίτσια νιώθουν τα ίδια συναισθήματα; Από το Φωτόδενδρο και το πρώτο μέρος της δραστηριότητας δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να συνδέσουν καρτέλες, όπου αναγράφονται συναισθήματα, με φωτογραφίες προσώπων (<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/1075>).*

β. Γυναικεία και ανδρικά συναισθήματα. Δείχνουμε εικόνες με άνδρα να κλαίει, γυναίκα να κλαίει, να πανηγυρίζουν κ.λπ. *Τι νομίζετε ότι αισθάνεται ο άνδρας ή η γυναίκα. Πιστεύετε ότι νιώθουν τα ίδια συναισθήματα* Εικαστικά: Δίνουμε στα παιδιά χάρτινους κύκλους, ζωγραφίζουν πρόσωπα με διάφορα συναισθήματά και στη συνέχεια μας λένε. *Τι φύλο είναι το ανθρωπάκι, Πώς νομίζει ότι αισθάνονται αυτά τα ανθρωπάκια, Αν ήταν του αντίθετου φύλου θα αισθανόταν το ίδιο κ.λπ (Μαραγκουδάκη, 2007)*

γ. Ξαναδείχνουμε τις εικόνες, από το διαδίκτυο, ανδρών και γυναικών (π.χ. άντρες με μακριά μαλλιά, σκουλαρίκια, σκωτσέζους με φούστες, κ.λπ.) και θέτουμε στα παιδιά ερωτήματα: *Οι άνθρωποι των εικόνων είναι άνδρες ή γυναίκες; Από πού το καταλάβατε; Αν φορούσαν οι άνδρες τα ρούχα των γυναικών και οι γυναίκες αντίστοιχα αυτά των αντρών θα άλλαζε και το φύλο τους;; Έχουν όλοι οι άντρες κοντά μαλλιά; Έχουν όλες οι γυναίκες μακριά μαλλιά; Καταγράφουμε τις απαντήσεις των παιδιών και καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η διαφορετικότητα των φύλων δεν εξαρτάται από τις διαφορές στην εξωτερική εμφάνιση των ατόμων*

Να αποδομηθούν τα στερεότυπα που σχετίζονται με τα επαγγέλματα

Να κατανοήσουν ότι η επιλογή του επαγγέλματος μας έχει σχέση μόνο με τις επιθυμίες και τις δυνατότητες μας και όχι με το φύλο μας.

Να γνωρίσουν γυναίκες σε κατά παράδοση ανδροκρατούμενα επαγγέλματα

Γυναικεία ή ανδρικά επαγγέλματα;

Δεξιότητες επικοινωνία, συνεργασία,

α. Παρουσίαση επαγγελμάτων των δυο φύλων

Ζητάμε από τα παιδιά να μας μιλήσουν για το επάγγελμα των γονιών τους, να δώσουν πληροφορίες γι' αυτό, *εάν εργάζονται πολλές ώρες, τι είδους δυσκολίες αντιμετωπίζουν κ.λπ.*

Στη συνέχεια δείχνουμε στα παιδιά εικόνες ανδρών και γυναικών από διάφορα επαγγέλματα, τους ζητάμε να περιγράψουν τα επαγγέλματα που απεικονίζονται και να προβληματιστούν για το αν είναι γυναικεία ή αντρικά. Φροντίζουμε να υπάρχουν και φωτογραφίες που να απεικονίζουν γυναίκες να ασχολούνται με μη τυπικά για το φύλο τους επαγγέλματα, όπως αντίστοιχα και άνδρες και συζητάμε γύρω από αυτά (π.χ. γυναίκες αστροναύτες, γυναίκες-οδηγοί λεωφορείων, αστυνομικοί άνδρες και γυναίκες, στρατιωτικοί άνδρες και γυναίκες, γιατροί άνδρες και γυναίκες, πλοίαρχος- γυναίκα, ταξιτζού, δήμαρχος κ.α.).

β. Επίσκεψη σε άνδρα μάγειρα και γυναίκα διοικητή τροχαίας

Προετοιμασία-ομάδες καθηκόντων (συντάκτες, δημοσιογράφοι, φωτογράφοι) Τα παιδιά χωρίζονται σε τρεις ομάδες και προετοιμάζονται για τη συνέντευξη. Οι συντάκτες καταγράφουν σε συνεργασία με τις άλλες ομάδες τις ερωτήσεις. Οι δημοσιογράφοι υποβάλλουν κατά την επίσκεψη τις ερωτήσεις για το επάγγελμά τους, όπως: *γιατί διάλεξαν να κάνουν αυτό το επάγγελμα, αν υπάρχουν γυναικεία και αντρικά επαγγέλματα, ποια είναι η εκπαίδευση ποιες είναι οι ασχολίες που σχετίζονται με αυτό το επάγγελμα, αν υπάρχουν δυσκολίες, οι ώρες εργασίας, τη συνεργασία που έχουν μεταξύ τους άνδρες και γυναίκες αστυνομικοί και μάγειρες, αντίστοιχα κ.α.* Οι φωτογράφοι απαθανατίζουν την επίσκεψη.

γ. Γυναίκες στην πολιτική, την ιστορία και την επιστήμη.

Παρουσιάζεται η βιογραφία τους και η συμβολή τους αντίστοιχα (Μαρία Κιουρί, Ποκαχόντας, Μπουμπουλίνα κ.ά). Παρακολούθηση του βίντεο με τη γενναία Ποκαχόντας. <https://www.youtube.com/watch?v=L7CFEkRwTWU>

Παιχνίδια ρόλων: Τα παιδιά μιμούνται διάφορα επαγγέλματα π.χ τα κορίτσια να γίνουν καπετάνισσες, υδραυλικοί, τα αγόρια οικιακοί βοηθοί, νηπιαγωγοί κλπ.

<p>Να κατανοήσουν τη σημασία της ισότιμης συμμετοχής στην οικογενειακή & κοινωνική ζωή</p> <p>Σύνδεση με το ΑΠΣ Μαθηματικά – Στατιστική</p> <p>Δημιουργία- Έκφραση Εικαστικά & θεατρικό παιχνίδι</p>	<p>Ρόλοι των δύο φύλων στην οικογένεια</p> <p>Δεξιότητες</p> <p>επικοινωνία συνεργασία κριτική σκέψη δημιουργικότητα.</p>	<p>α. Ο ρόλος των γυναικών & των ανδρών στο σπίτι</p> <p>Καταιγισμός ιδεών για τις δουλειές των δύο φύλων στο σπίτι. Τοποθετήσεις των παιδιών. Τα παιδιά περιγράφουν τις καθημερινές ασχολίες των γονιών τους μέσα στο σπίτι και τις καταγράφουμε. Στη συνέχεια δείχνουμε εικόνες που παρουσιάζουν γυναίκες και άνδρες σε μη παραδοσιακούς και παραδοσιακούς ρόλους (π.χ. γυναίκες να εργάζονται σε γραφεία, άνδρες να μαγειρεύουν, να καθαρίζουν το σπίτι γυναίκες να μαγειρεύουν και άνδρες να εργάζονται). Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να σχολιάσουν αυτά που βλέπουν. <i>Συμπέρασμα:</i> Πρέπει να κάνουν μαζί τις δουλειές.</p> <p><i>Εικαστικά:</i> Σε χαρτί μεγέθους Α4 ζωγραφίζουν τις καθημερινές ασχολίες των γονιών τους στο σπίτι, τις παρουσιάζουν στην ολομέλεια και ακολουθεί συζήτηση.</p> <p>Διαβάζουμε το παραμύθι: «Η οικογένεια Πρασίνου πάει διακοπές» που αναφέρεται στην ισοτιμία</p> <p>β. Μπορώ κι εγώ να βοηθήσω</p> <p>Καταιγισμός ιδεών για τις δουλειές που μπορεί να αναλάβουν τα παιδιά ώστε να βοηθήσουν τους γονείς τους στις δουλειές του σπιτιού. Συζήτηση για το πώς θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους γονείς τους στις δουλειές του σπιτιού και καταγραφή των προτάσεών τους.</p> <p><i>Εικαστικά:</i> Σε χαρτόνι κάνσον και με τίτλο: «Κι εγώ μπορώ να βοηθήσω στις δουλειές του σπιτιού μου» φτιάχνουμε έναν πίνακα με τα ονόματα των παιδιών και κάθε πρωί ζωγραφίζουν δίπλα στο όνομά τους, ποιες δουλειές έκαναν στο σπίτι τους. Στο τέλος του μήνα στατιστική ανάλυση με γραφήματα και ερμηνεία αποτελεσμάτων.</p> <p>γ. Θεατρικό παιχνίδι.</p> <p>Με ρόλους απαλλαγμένους από στερεοτυπικές αντιλήψεις π.χ. το αγόρι θα μαγειρέψει, θα πλύνει τα πιάτα, θα ξεσκονίσει, το κορίτσι θα αλλάξει μια λάμπα, κ.λπ</p> <p>Ζωγραφική σε τρίπτυχο (ατομική). Ποιες δουλειές κάνει μόνο η μαμά. Ποιες μόνο ο μπαμπάς; ποιες όλοι μαζί;</p>
---	--	---

<p>Να αμφισβητούν πεποιθήσεις & κοινωνικές πρακτικές</p> <p>Να κατανοήσουν τα νήπια ότι τα δυο φύλα στα παραμύθια συνήθως εμφανίζονται να υιοθετούν στερεότυπους ρόλους και συμπεριφορές</p> <p>Σύνδεση με ΑΠΣ</p>	<p>“Όταν μεγαλώσω θα γίνω...”</p> 	<p>α. Προβολή της ταινίας «Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας». Περιγραφή των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας του ήρωα της ταινίας . Αναφορά στις επιταγές του περιβάλλοντος που ζούσε για να αλλάξει τα χαρακτηριστικά αυτά. Οι αποφάσεις του και οι συνέπειές τους. Ζωγραφική σε τρίπτυχο: α. Πώς ήταν ο Ψάρης, β. Πως απαιτούσαν οι άλλοι να είναι, γ. Τι έγινε τελικά; Συζήτηση σχετικά με την ταινία, τις προτιμήσεις και επιλογές των παιδιών, καθώς επίσης τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σχετικά με τις επιλογές τους, οι οποίες δε «δικαιολογούνται» λόγω φύλου</p> <p>β. Σε ζευγάρια (αγόρι – κορίτσι) ζωγραφίζουν το επάγγελμα που φαντάζονται ότι θα μπορούσε να ακολουθήσει όταν μεγαλώσει ο/η φίλος/η τους. Παρουσίαση στην ολομέλεια ανά δυάδες και συζήτηση για την στερεοτυπική ή όχι επιλογή του επαγγέλματος για τον/την φίλο/φίλη τους.</p> <p>β. Καταγραφή προτιμήσεων των παιδιών για το επάγγελμα που θέλουν να ασκήσουν όταν μεγαλώσουν. Ζωγραφική και δημιουργία βίντεο με τις εικαστικές δημιουργίες τους https://animoto.com/</p> <p>δ. Αντιστροφή ρόλων στα παραμύθια. Ανάγνωση των παραμυθιών Κοκκινόσκουφίτσα, Χιονάτη και οι Εφτά νάνοι, η Σταχτοπούτα και το Κοριτσάκι με τα σπύρτα. Αναφορές στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των ηρώων και των ηρωίδων των παραμυθιών, και καταγραφή σε χαρτί χωρισμένο σε δυο στήλες (ήρωες & ηρωίδες) Σύγκριση αυτών. Ανασύνθεση των ιστοριών με αντιστροφή ρόλων και συνεπώς χαρακτηριστικών. Στα κορίτσια/γυναίκες, αποδίδεται για παράδειγμα, γενναιότητα, θάρρος, τόλμη, αποφασιστικότητα, επινοητικότητα, εξυπνάδα, ενώ στα αγόρια/άνδρες φιλαρέσκεια, ομορφιά, καλοσύνη, υποχωρητικότητα και παθητικότητα. Τέλος, αφήγηση από τους μαθητές, της ιστορίας της «Σταχτοπούτας», με αντιστροφή ρόλων και καταγραφή από τον/την νηπιαγωγό. Εικονογράφηση του παραμυθιού και γραφή του νέου τίτλου του παραμυθιού π.χ. «Ο Σταχτοπούτος». Οι μαθητές παρατηρούν τα ασυνήθιστα χαρακτηριστικά και δραστηριότητες από τη νέα εκδοχή του παραμυθιού (π.χ. ο Σταχτοπούτος είναι άτολμος, ήσυχος, κλαίει συνέχεια, είναι αδύναμος, μαγειρεύει, κάνει το νοικοκυριό και μένει στο σπίτι. Αντίθετα η Πριγκίπισσα είναι έξυπνη, απαιτητική και οργανωτική, μια και καταστρώνει ένα έξυπνο σχέδιο, για να βρει τον Σταχτοπούτο .</p>
--	---	---

Να κατανοήσουν τη σημασία της εκπαίδευσης για όλους

Να συνειδητοποιήσουν ότι δεν υπάρχουν «αγορίστικα» και «κοριτσίστικα» παιχνίδια στην αυλή.

Σύνδεση με ΑΠΣ

Δημιουργία- Έκφραση

Παιχνίδια και ταυτότητα φύλου

Δεξιότητες δημιουργία και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων δημιουργικότητα.

α. Δικαιώματα ανδρών & γυναικών-Διερεύνηση της κατάστασης στην Ελλάδα & στον κόσμο όσον αφορά στην ενδυμασία, εκπαίδευση, συμπεριφορές). Συζήτηση για τη θέση των γυναικών στο παρελθόν, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις, τις επιλογές και τους αποκλεισμούς που βίωναν. Αναφορά στο γεγονός ότι δεν είχαν τη δυνατότητα να δουλεύουν και να σπουδάζουν (κάποιες μάλιστα ντυνόταν άνδρες για να σπουδάσουν, όπως η Αλταμούρα). Παρακολούθηση της ιστορίας Απαγορευμένο ποδήλατο <https://youtu.be/OPs5zaiCFck>. Συζήτηση και σύγκριση με την κατάσταση στην Ελλάδα

Συζήτηση για τη σημασία της εκπαίδευσης για όλους Αξιοποίηση του βίντεο Η εκπαίδευση στον αγώνα για ισότητα των φύλων (<https://video.link/w/Glkxc>)

β. Παιχνίδι «Συμφωνώ – Διαφωνώ»: Οριοθετούμε 2 αντικριστές θέσεις (η μία ονομάζεται «Συμφωνώ» και η άλλη «Διαφωνώ»). Τα παιδιά βρίσκονται στη μέση. Η νηπιαγωγός διαβάζει προτάσεις με στερεότυπα για τα δύο φύλα. Τα παιδιά αποφασίζουν ποια μεριά θα πάνε.

γ. Το παιχνίδι, μοχλός διαμόρφωσης των ταυτοτήτων φύλου στην πρώτη σχολική ηλικία.

Παιχνίδια στην αυλή με τα παιδιά να δημιουργούν μεικτού φύλου ομάδες στο παιχνίδι.

δ. Δημιουργία αφίσας: δημιουργία ψηφιακής αφίσας (<https://www.postermywall.com>) με το μήνυμα «Παίζω, μεγαλώνω τον εαυτό μου διαμορφώνω», η οποία αποστέλλεται στη σχολική και τοπική κοινότητα.

Δημιουργία Εννοιολογικού χάρτη. Σε εννοιολογικό χάρτη (<https://coggle.it/>) τα παιδιά αναπαριστούν τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν αναφορικά με την ταυτότητα του φύλου. Τους δίνονται οι αρχικές εικόνες και στα αρχικά ερωτήματα δίνονται εκ νέου απαντήσεις. Στη συνέχεια επιχειρείται η δημιουργία συνδέσεων ανάμεσα στις αρχικές και νέες γνώσεις

Αρχικές απαντήσεις	Νέες απαντήσεις
Συνδέσεις: Στην αρχή προσπαθήσαμε να σκεφτούμε τι είναι ... και τώρα γνωρίζουμε πώς ...	

Τέλος, με την ολοκλήρωση του προγράμματος, θέτουμε σε κάθε παιδί δυο ερωτήματα: *Τι ήταν, κατά τη γνώμη σου, το πιο ενδιαφέρον στη δραστηριότητα αυτή β. Ποιο ή ποια συναισθήματα σου προκάλεσε;* Γράφουμε τις απαντήσεις του σε μικρή καρτέλα, τοποθετούμε τη μικρή καρτέλα σε χαρτόνι κάνσον και το κάθε παιδί γράφει το όνομά του

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

<https://animoto.com/>

<https://coggle.it/>

<https://photo-collage.net/photo-collage-maker/>

<https://video.link/w/Glkxc>

<https://youtu.be/OPs5zaiCFck> (Απαγορευμένο ποδήλατο)

<https://www.youtube.com/watch?v=L7CFEkRwTWU> (Ποκαχόντας)

<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/1075>

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=VqOBLxvq6GA&feature=youtu.be>

<https://www.postermywall.com>

<http://www.sansimera.gr/biographies/344> Αλταμούρα)

<https://www.youtube.com/watch?v=5AFQk96gSis> (Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας)

Βιβλιογραφία

Algarra, A. (2019) Ανακαλύπτω το ανθρώπινο σώμα, Αθήνα: Τζιαμπίρης-Πυραμίδα αναγνώσματα στο νηπιαγωγείο. Οδυσσέας

Βασσάλου, Π. & Μπάστα Σ. (2006) *Παίζω, Ερευνώ και Μαθαίνω, Το Σώμα μου* Εκδόσεις, Κέδρος.

Connell, R. W. (1987). *Gender and power: Society, the person and sexual politics*. Stanford University Press

Γερούκη, Μ, Βιταλάκη Ε., Τριαματάκη, Μαυράκη, Δ.(2020). *Παίζω με τον Φρίξο και μαθαίνω για το σώμα μου και τις διαπροσωπικές σχέσεις. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα σεξουαλικής αγωγής για την προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία*, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη

Κοκοζίδου Αικ.& Γώτη Ευ. (2016). Όταν μεγαλώσω θα γίνω... αγόρι. Στο: Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, Λάρισα 21- 23/10/2016 (σελ. 256-265)

Μαραγκουδάκη Ε., (1995). Τα στερεότυπα για τα φύλα σε παιδικά βιβλία

Μαραγκουδάκη Ε., (2005). Εκπαίδευση και διάκριση των φύλων: Παιδαγωγικά

Παντελή Σ. (2004) Η οικογένεια Πρασίνου πάει διακοπές, Αθήνα: Μικρή Μίλητος

προσχολικής ηλικίας στο: Ι.Ν. Παρασκευόπουλος(επιμ.), Διαφυλικές

Ράσελμαν, Α. Ο Μάκης ενζυμάκης και η μάχη στο στομάχι, Αθήνα: εκδόσεις άμμος σχέσεις(β' τόμος),Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σσ.240-250.

Δικτυογραφία

<http://www.isotita-epeaek.gr> Παραγωγή βοηθητικού εκπαιδευτικού υλικού για την εισαγωγή θεμάτων σχετικά με τα φύλα στην εκπαιδευτική διαδικασία (Κατηγορία Πράξης 4.1.1. δ, ΕΠΕΑΕΚ II)

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων

Αστυνομία

Πυροσβεστική Υπηρεσία

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Η αξιολόγηση, θεμελιώδης συνιστώσα της διδασκαλίας και της μάθησης, έχει σκοπό να πληροφορήσει και να βελτιώσει τη μάθηση και τη διδασκαλία. Αποτελεί μια συνεχή και συστηματική διαδικασία συλλογής, καταγραφής, ερμηνείας, αξιοποίησης και κοινοποίησης πληροφοριών σχετικά με την πρόοδο και τα επιτεύγματά του παιδιού. Οι δραστηριότητες στοχεύουν στην εμπλοκή των μαθητών σε δραστηριότητες κατανόησης και εμπάθυνσης αναφορικά με την ταυτότητα του φύλου. Μέσα από τη συνεργασία και επικοινωνία των μαθητών, την αξιοποίηση εποπτικού υλικού και πηγών και την παραγωγή τελικών προϊόντων οι μαθητές ενθαρρύνονται στην καλλιέργεια δεξιοτήτων κριτικής σκέψης και ψηφιακών δεξιοτήτων με την υποστήριξη του εκπαιδευτικού.

Στο παρόν πρόγραμμα η διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται με:

1. Τα αναπαραστατικά δεδομένα του αρχικού και τελικού εννοιολογικού Χάρτη
2. Φύλλα εργασίας
3. Ρουμπρίκα αξιολόγησης του προγράμματος (παράρτημα)
4. Φύλλο αξιολόγησης μαθητή (από τον εκπαιδευτικό) (παράρτημα)
5. Φύλλο προόδου μαθητή (αυτοαξιολόγηση-ετεροαξιολόγηση) (παράρτημα)
6. Φύλλο αυτοαξιολόγησης σχεδίου δράσης

Επιπρόσθετα τα ίδια τα παιδιά μέσα από την ενεργή εμπλοκή τους σε ανατροφοδοτικές διαδικασίες, αποκτούν δεξιότητες που τους δίνουν τη δυνατότητα να παρατηρούν, να εντοπίζουν και να βλέπουν κριτικά στοιχεία της μαθησιακής διαδικασίας και των έργων τους, να αυτοαξιολογούνται. Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να μιλήσουν για την εργασία τους, *αν είναι ευχαριστημένα από το αποτέλεσμα; Γιατί ακολούθησαν αυτή τη διαδρομή; Τι τους δυσκόλεψε περισσότερο; Τι καινούριο έμαθαν; Ποιες από αυτές τις εργασίες τους άρεσαν περισσότερο; Τι θα άλλαζαν, αν το ξαναέκαναν κ.λπ* Από τις επιμέρους δραστηριότητες στη συνολική αποτίμηση.

Εκδηλώσεις διάχυσης

- Παρουσίαση δραστηριοτήτων στο blog του νηπιαγωγείου.
- Έκθεση ανοιχτή στην τοπική κοινότητα με εικαστικές δημιουργίες των παιδιών όπου θα απεικονίζονται μη στερεοτυπικές ενασχολήσεις ή πιθανά επαγγέλματα των δικών τους γονιών.
- Εκδήλωση με διοργάνωση ομαδικών παιχνιδιών και δραστηριοτήτων με γονείς και παιδιά, καταρρίπτοντας τα στερεότυπα για τα φύλα (από δουλειές στο σπίτι, παρασκευή συνταγής μαγειρικής μέχρι φροντίδα ενός μωρού ή αφήγηση παραμυθιών σε παιδιά κλπ).
- Γιορτή-παρουσίαση του προγράμματος

Σημειώσεις:

Για την υλοποίηση των εργαστηρίων χρησιμοποιήθηκαν εικόνες, βίντεο και πληροφορίες από το διαδίκτυο, προβολές ταινιών, χαρτόνια, χαρτιά, μαρκαδόροι. Οι μαθητές εργάστηκαν, στην ολομέλεια, σε ομάδες και ατομικά. Υπήρξαν επισκέψεις εκτός, υποστηρικτικές προς το πρόγραμμα. Οι διδακτικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν ήταν καταγισμός ιδεών, συζητήσεις, δραματοποιήσεις, παιχνίδια ρόλων.

Φύλλα εργασίας

Προτείνεται η αξιοποίηση ενός ανοικτού φύλλου εργασίας, στο οποίο οι μαθητές/τριες γράφουν το όνομά τους, το επάγγελμα που θέλουν να ασκήσουν όταν μεγαλώσουν και το ζωγραφίζουν

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΜΕ ΛΕΝΕ

.....

ΚΑΙ ΘΕΛΩ ΝΑ
ΓΙΝΩ

.....

ΝΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΤΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ

ΟΝΟΜΑ

ΕΠΩΝΥΜΟ

ΥΨΟΣ

ΒΑΡΟΣ

ΧΡΩΜΑ ΜΑΤΙΩΝ

ΧΡΩΜΑ
ΜΑΛΛΙΩΝ

ΝΟΥΜΕΡΟ
ΠΑΠΟΥΤΣΙΩΝ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Ο/η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί ποικίλες και διαφορετικές μεθόδους και πηγές για την αξιολογική διαδικασία. Προτείνεται παρατήρηση και καταγραφή των παρατηρήσεων στο ημερολόγιο του/της εκπαιδευτικού. Στο ημερολόγιο καταγράφονται οι συστηματικές παρατηρήσεις στην τάξη, ο/η εκπαιδευτικός ανατρέχει σε αυτό κατά την πορεία του προγράμματος και ταυτόχρονα εμπλουτίζεται με σχολιασμούς. Επιπρόσθετα αντλούνται αξιολογικά δεδομένα από τα έργα των παιδιών, ατομικά και ομαδικά, από τις ζωγραφιές τους, τις συζητήσεις μαζί τους κ.λπ.

Αξιοποιείται φύλλο προόδου μαθητή για την αξιολόγηση της συνεργασίας και επικοινωνίας, της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας, καθώς και των ψηφιακών δεξιοτήτων των μαθητών

Προτείνονται ψηφιακά εργαλεία animoto.com κ.ά, βίντεο, ταινίες εικόνες κ.λπ. που αξιοποιούνται για να κατανοήσουν οι μαθητές το υπό επεξεργασία θέμα. Επιπρόσθετα, τα ψηφιακά εργαλεία συμβάλλουν στην εμπέδωση της μάθησης

Τέλος, προτείνεται ρουμπρίκα της συνολικής αξιολόγησης του προγράμματος με σκοπό να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα του προγράμματος ως προς τα μαθησιακά αποτελέσματα και τις δεξιότητες μάθησης(συνεργασία, επικοινωνία, δημιουργικότητα, κριτική σκέψη), καθώς και ψηφιακές δεξιότητες

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης

Η αυτοαξιολόγηση αποτελεί την διαδικασία κατά την οποία τα παιδιά αποτιμούν την πρόδοό τους, καθώς και τα αποτελέσματα της προσπάθειας που έχουν καταβάλει. Από τις δραστηριότητες θα προκύψουν έργα και το παιδί θα επιλέξει, θα αιτιολογήσει την επιλογή της-έχουν τεθεί κριτήρια επιλογής- και θα την τοποθετήσει στον ατομικό τους φάκελο.

Επιπρόσθετα στο τέλος του προγράμματος προτείνεται ένα φύλλο αυτοαξιολόγησης -ετεροαξιολόγησης δεξιοτήτων και ένα φύλλο αυταξιολόγησης γνώσεων και δεξιοτήτων(παράρτημα).

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Η οργάνωση του ατομικού φακέλου προϋποθέτει τον ορισμό κριτηρίων για την επιλογή των «τεκμηρίων» Στο portfolio θα συμπεριληφθούν «τεκμήρια» (π.χ. έργων παιδιών, φωτογραφίες, καταγραφές εκπαιδευτικού κ.λπ.) σε χρονολογική σειρά και θα συνοδεύεται από σχολιασμό του/της εκπαιδευτικού. Οι αυτοαξιολογικές αναφορές του παιδιού, καταχωρισμένες στον ατομικό του φάκελο από τον/την εκπαιδευτικό, παρέχουν πληροφορίες στον/στην εκπαιδευτικό, καθώς στην οικογένεια του παιδιού για το πώς διαχειρίζεται τις δυσκολίες του, ποια τα ενδιαφέροντά του, ποιες είναι οι ανάγκες και οι στόχοι του. Στο portfolio εκτός των φωτογραφιών έργων και δράσεων τεκμηρίων προτείνονται και τα φύλλα αυταξιολόγησης γνώσεων και δεξιοτήτων(παράρτημα).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ρουμπρίκα αξιολόγησης του Προγράμματος δεξιοτήτων * (επίπεδο 3 = απολύτως, επίπεδο 2 =μέτρια και επίπεδο 1 = καθόλου).			
	επίπεδο 3	επίπεδο 2	επίπεδο 1
Εναρμόνιση με τα μαθησιακά αποτελέσματα	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων είναι απολύτως εναρμονισμένο προς τα μαθησιακά αποτελέσματα	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων είναι εν μέρει εναρμονισμένο με τα μαθησιακά αποτελέσματα	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων δεν είναι καθόλου εναρμονισμένο με τα μαθησιακά αποτελέσματα
Συνεργασία	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων καλεί απολύτως τους μαθητές να συνεργαστούν με κοινή ευθύνη και συγκεκριμένους ρόλους για τη διεκπεραίωση της εργασίας	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων καλεί τους μαθητές να συνεργαστούν, αλλά με περιορισμένη ή καθόλου κοινή ευθύνη για τη διεκπεραίωση της εργασίας	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων δεν ενθαρρύνει τη συνεργατική εργασία με κοινή ευθύνη
Επικοινωνία	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων παρέχει ευκαιρίες στους μαθητές για επικοινωνία σε πολλά περιβάλλοντα, με διαφορετικούς σκοπούς και σε διάφορα είδη κοινού	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων παρέχει λίγες ευκαιρίες στους μαθητές για επικοινωνία σε πολλά περιβάλλοντα, με διαφορετικούς σκοπούς και σε διάφορα είδη κοινού	Το πρόγραμμα δεν παρέχει στους μαθητές ευκαιρίες για εξάσκηση αποτελεσματικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων ακρόασης και παρατήρησης
Κριτική σκέψη	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων παρέχει ευκαιρίες στους μαθητές να αναστοχάζονται κριτικά τις σκέψεις, τα συναισθήματά τους και την οπτική τους για τον κόσμο	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων παρέχει λίγες ευκαιρίες στους μαθητές να αναστοχάζονται κριτικά τις σκέψεις, τα συναισθήματά τους και την οπτική τους για τον κόσμο	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων δεν παρέχει ευκαιρίες στους μαθητές να αναστοχάζονται κριτικά
Δημιουργικότητα	Το πρόγραμμα δεξιοτήτων ενθαρρύνει τους μαθητές να επεκτείνουν μια νέα ή μοναδική ιδέα, ερώτηση, μορφή ή προϊόν για τη δημιουργία νέων γνώσεων και τη μετατροπή ιδεών σε νέες μορφές	Το πρόγραμμα εργαστηρίων δεξιοτήτων ενθαρρύνει κατά κάποιον τρόπο τους μαθητές να συνδυάσουν ιδέες ή λύσεις για να δημιουργήσουν μια νέα ή μοναδική ιδέα, ερώτηση, μορφή ή προϊόν	Το πρόγραμμα εργαστηρίων δεξιοτήτων ενθαρρύνει τους μαθητές να εξετάσουν και να εφαρμόσουν μόνο μία προσέγγιση για την επίλυση του προβλήματος
Συμμετοχή	Το πρόγραμμα των εργαστηρίων δεξιοτήτων ήταν συναρπαστικό και ελκυστικό για όλους τους μαθητές	Το πρόγραμμα των εργαστηρίων δεξιοτήτων ήταν σχετικά ελκυστικό και όχι για όλους τους μαθητές	Το πρόγραμμα των εργαστηρίων δεξιοτήτων δεν ήταν ελκυστικό για τους μαθητές

* Βασίζεται στην ρουμπρίκα του προγράμματος Μαθαίνουμε Ψηφιακά, Διδάσκουμε Ψηφιακά - Παιδαγωγική αξιοποίηση της τεχνολογίας για την ανάπτυξη δεξιοτήτων μάθησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Εργαστήρια Δεξιοτήτων Θεματικός κύκλος «Ζω καλύτερα- Ευ ζην» Φύλλο Προόδου Μαθητή/Μαθήτριας(από τον εκπαιδευτικό)		
Σχολικό Έτος:	Νηπιαγωγείο:	Τμήμα:

Περιγραφική Αποτίμηση

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ			Θεματικός κύκλος Ευ Ζην			
Χρονικό διάστημα:						
Εκπαιδευτικός:						
Διαβαθμίσεις			1	2	3	4
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ (4Cs)						
Επικοινωνία	Δεξιότητες ακρόασης και παρατήρησης	Ακούει προσεκτικά τους άλλους				
		Παρακολουθεί τις χειρονομίες των ομιλητών και συνολικά τη γλώσσα του σώματος για να μπορεί να διαπιστώνει το νόημα των λόγων του				
		Θυμάται λεπτομέρειες της συμπεριφοράς των άλλων				
	Γλωσσικές, επικοινωνιακές & πολυγλωσσικές δεξιότητες	Μπορεί να εκφράζει τις σκέψεις του/της για ένα πρόβλημα				
		Ζητά από τους ομιλητές να επαναλάβουν κάτι που δεν του/της είναι ξεκάθαρο				
		Χρησιμοποιεί τα χέρια του/της για να κάνει πιο παραστατικά αυτά που θέλει να πει				
Συνεργασία	Δεξιότητες Επίλυσης συγκρούσεων	Μπορεί να βρίσκει εναλλακτικές λύσεις για την επίλυση των συγκρούσεων				
	Δεξιότητες Συνεργασίας	Οικοδομεί θετικές σχέσεις με άλλους ανθρώπους σε μια ομάδα				
		Όταν εργάζεται ως μέλος μιας ομάδας, συμβάλλει στην ομαδική εργασία στον βαθμό που του/της αναλογεί				
	Εμπνέει ενθουσιασμό στα μέλη της ομάδας ώστε να επιτυγχάνονται οι κοινοί στόχοι					

Κριτική Σκέψη	Γνώση και κριτική κατανόηση του εαυτού	Μπορεί να περιγράψει τα κίνητρά του/της				
		Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά την οπτική του/της για τον κόσμο				
		Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά πώς οι σκέψεις και τα συναισθήματά του/της επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της				
	Γνώση και κριτική κατανόηση γλώσσας και επικοινωνίας	Μπορεί να εξηγεί πώς ο τόνος της φωνής, η οπτική επαφή και η γλώσσα του σώματος συμβάλλουν στην επικοινωνία				
	Γνώση και κριτική κατανόηση της κουλτούρας, των πολιτισμών και των θρησκειών	Μπορεί να περιγράψει τις βασικές πολιτισμικές πρακτικές (π.χ. διατροφικές συνήθειες, τρόπους χαιρετισμού, τρόπους προσφώνησης, ευγένεια) σε έναν άλλο πολιτισμό				
Δημιουργικότητα	Αυτεπάρκεια	Εκφράζει την πεποίθηση ότι μπορεί να υλοποιεί τις δραστηριότητες που έχει σχεδιάσει				
		Εκφράζει πίστη στην ικανότητά του/της να ξεπερνά τα εμπόδια κατά την επιδίωξη ενός στόχου				
	Δεξιότητες Αυτόνομης Μάθησης	Δείχνει ότι μπορεί να εντοπίζει πηγές μάθησης (π.χ. ανθρώπους, βιβλία, διαδίκτυο)				
Ψηφιακές δεξιότητες	Δεξιότητες διαχείρισης πληροφοριών και επεξεργασίας δεδομένων	Μπορώ να αποθηκεύσω το αρχείο στον επιλεγμένο φάκελο στη συσκευή μου				
	Δεξιότητες Ψηφιακής Επικοινωνίας	Επικοινωνώ χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία (e-mail, Skype, κοινωνικά δίκτυα...)				
	Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	Χρησιμοποιώ εργαλεία για τη δημιουργία, επεξεργασία και συνδυασμό ψηφιακού περιεχομένου.				

	1 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	2 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	3 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	4 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας
Διαβαθμίσεις	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	Εξαιρετική

<p>Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα (ο μαθητής/η μαθήτρια)</p>	<p>ανταποκρίνεται ως προς την δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις, σε δραστηριότητα καθοδήγησης</p>	<p>καταβάλλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά, δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα</p>	<p>αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του στη δραστηριότητα</p>	<p>Εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα</p>
--	---	---	---	---

Εργαστήρια Δεξιοτήτων Φύλλο Προόδου Μαθητή:		ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ- ΕΥ ΖΗΝ	
ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Κριτική σκέψη	Μπορώ να αναλύω και να ερμηνεύω 		

Κριτική σκέψη	Μπορώ να πάρω σωστές αποφάσεις	ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
			

Επικοινωνία	Μπορώ να ακούω την άποψη του άλλου	ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Επικοινωνία	Μου αρέσει να δείχνω τη δουλειά μου	ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Επικοινωνία	Ακούω προσεκτικά τους φίλους μου όταν μου μιλάνε	ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>Δημιουργικότητα</p>	<p>Μπορώ να σκεφτώ πολλούς τρόπους για να ζωγραφίσω</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>
<p>Δημιουργικότητα</p>	<p>Έχω πολλές ιδέες για κατασκευές</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟΑΞΙΟ-ΛΟΓΗΣΗ</p>
<p>Συνεργασία</p>	<p>Ανταλλάσσουμε ιδέες και σεβόμαστε τις απόψεις όλων των μελών της ομάδας</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>

<p>Συνεργασία</p>	<p>Ανταλλάσσουμε ιδέες και σεβόμαστε τις απόψεις όλων των μελών της ομάδας</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>
<p>Συνεργασία</p>	<p>Συνεργάζομαι με τους συμμαθητές/ριες μου</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>
<p>Συνεργασία</p>	<p>Μοιραζόμαστε τις εργασίες στην ομάδα</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>

<p>Πληροφορίες και επεξεργασίες δεδομένων</p>	<p>Ζητώ τη βοήθεια των γονιών μου, όταν αναζητώ πληροφορίες στον υπολογιστή</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>
<p>Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου</p>	<p>Με τη βοήθεια ενός ενήλικα, χρησιμοποιώ το πληκτρολόγιο (γράφω το όνομά του), το ποντίκι και τηνοθόνη αφής</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>

<p>Πληροφορίες και επεξεργασία δεδομένων</p>	<p>Με τη βοήθεια ενός ενήλικα μαθαίνω να παίρνω φωτογραφίες με μια ψηφιακή φωτογραφική μηχανή, με το κινητό ή το τάμπλετ</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>
--	--	--	--

<p>Ψηφιακή επικοινωνία</p>	<p>Με τη βοήθεια ενός ενήλικα μαθαίνω για το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>
<p>Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου</p>	<p>Με τη βοήθεια ενός ενήλικα φτιάχνω βιντεάκια και τα μοιράζομαι με τους φίλους μου</p> 	<p>ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p> 	<p>ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</p>

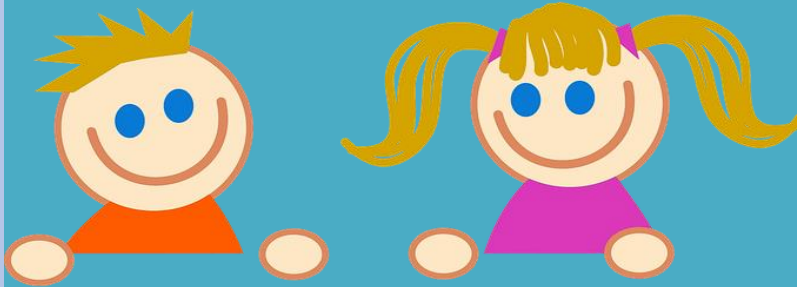
Ημερομηνία:

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

άσης του Τμήματος
Portfolio μαθητή-μαθήτριας

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ

Όνομα

Ημερομηνία: .....

Το σχολείο μου

Ημερομηνία: .....

	<p>ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ «ΜΕΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΑΣ ΠΡΟΣΕΧΩ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΜΗΝ ΕΧΩ»</p>
	<p>ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ-ΕΥ ΖΗΝ</p>
<p>Αντιγράφω από τον πίνακα τον τίτλο του σχεδίου δράσης της τάξης μου</p> 	

Τι έμαθα από αυτή τη δραστηριότητα;

Ημερομηνία: .....

Τι κατάφερα να φτιάξω μέσα από αυτή τη δραστηριότητα;

Ημερομηνία: .....

Πώς κατάφερα να το φτιάξω; Τι σκέφτηκα;

Ημερομηνία: .....

Γιατί είναι σημαντικό για μένα αυτό που έφτιαξα

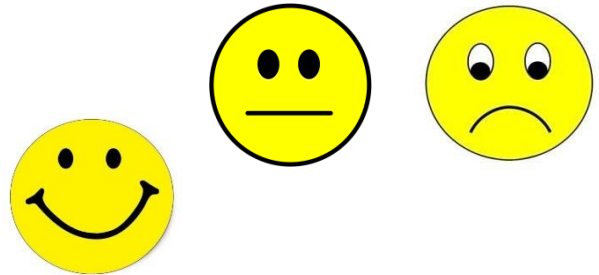

Δεξιότητες μάθησης

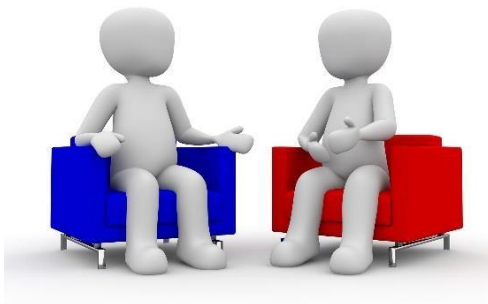
Συνεργασία

Ο/Η μαθητής/μαθήτρια κυκλώνει μία από τις τρεις φατσούλες ανάλογα με το αν πιστεύει πως έχει καταφέρει να αναπτύξει τη δεξιότητα που θέτει αριστερά ο/η εκπαιδευτικός

Επικοινωνία

Δεξιότητες της τεχνολογίας, της μηχανικής και της επιστήμης

Μαθαίνω να αξιοποιώ την ψηφιακή τεχνολογία

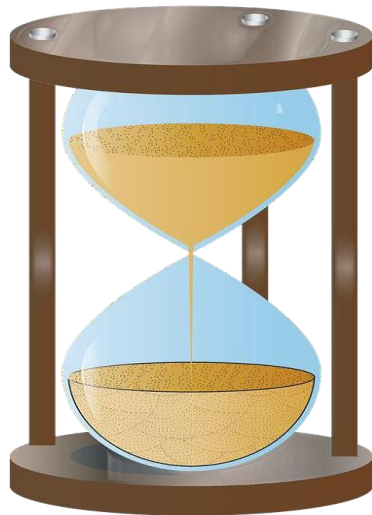
Ο/Η μαθητής/μαθήτρια κυκλώνει μία από τις τρεις φασούλεσανάλογα με το αν πιστεύει πως έχει καταφέρει να αναπτύξει τη δεξιότητα που θέτει αριστερά ο/η εκπαιδευτικός

Πληροφορίες και επεξεργασία δεδομένων

Χρονική διάρκεια

Ο/Η μαθητής/μαθήτρια γράφει ή αντιγράφει την ημερομηνία έναρξης και την ημερομηνία λήξης του σχεδίου δράσης

Ημερομηνία: .....

Πόσο μου άρεσε η δραστηριότητα

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ-ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

«Παίζω, μεγαλώνω τον εαυτό μου διαμορφώνω»

Ερώτηση 1. Για τη ψυχολογική προετοιμασία και την ανίχνευση των πρότερων γνώσεων (εργαστήριο 1) συλλέγονται δεδομένα από:

- A. Συνέντευξη
- B. Ερωτοαποκρίσεις
- Γ. Κλίμακα ελέγχου
- Δ. Όλα τα παραπάνω

Ερώτηση 2. Η αποδόμηση των στερεοτύπων επιτυγχάνεται με την

- A. Αναγνώριση των εξωτερικών χαρακτηριστικών
- B. Αναγνώριση των συναισθηματικών διαφορών
- Γ. Αναγνώριση της ατομικότητας του καθενός
- Δ. Τίποτε από τα παραπάνω

Ερώτηση 3. Η επιλογή επαγγέλματος σύμφωνα με το πρόγραμμα δεξιοτήτων πρέπει να βασίζεται:

- A. Στις επιθυμίες και τις δυνατότητες των ατόμων
- B. Στους Κοινωνικούς κανόνες
- Γ. Στο βιολογικό φύλο
- Δ. Στην οικογενειακή παράδοση

Ερώτηση 4. Η αποτελεσματικότητα του εργαστηρίου 5 που αφορά στους ρόλους των δύο φύλων στην οικογένεια διαπιστώνεται με:

- A. Στατιστική ανάλυση
- B. Ατομική εργασία
- Γ. Ζωγραφική
- Δ. Ομαδική δραστηριότητα

Ερώτηση 5. Οι δεξιότητες στόχευσης των εργαστηρίων είναι:

- A. Δεξιότητες μάθησης του 21^{ου} αιώνα (κριτική σκέψη, επικοινωνία, δημιουργικότητα, συνεργασία)
- B. Ψηφιακές δεξιότητες
- Γ. Αποδόμηση στερεοτύπων
- Δ. Όλα τα παραπάνω

Ερώτηση 6. Στο εργαστήριο 3 οι μαθητές αναμένεται να κατανοήσουν ότι

- A. Διαφορετικά είναι τα συναισθήματα των ανδρών από των γυναικών

- Β. Όλοι νιώθουν τα ίδια συναισθήματα
- Γ. Τα αισθήματα εκφράζονται με διαφορετικό τρόπο
- Δ. Τίποτε από τα παραπάνω

Ερώτηση 7. Οι δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος των εργαστηρίων γίνεται

- Α. Στη Σχολική κοινότητα
- Β. Στην τοπική κοινότητα
- Γ. Με εκδηλώσεις -γιορτές
- Δ. Με όλα τα παραπάνω

Ερώτηση 8. Στον φάκελο υλικού (portfolio) του/της μαθητή/τριας μπαίνουν:

- Α. Ζωγραφιά
- Β. Ατομική εργασία
- Γ. Ομαδική εργασία
- Δ. Όλα τα παραπάνω

Ερώτηση 9. Η αρχική και τελική αξιολόγηση των εργαστηρίων υλοποιείται με:

- Α. Φύλλο αξιολόγησης
- Β. Εννοιολογικό χάρτη
- Γ. Φύλλο αυτοαξιολόγησης
- Δ. Με συνέντευξη

Ερώτηση 10. Στο φύλλο αναστοχασμού/αυτοαξιολόγησης περιλαμβάνονται ερωτήσεις που αφορούν σε :

- Α. Γνώσεις
- Β. Δεξιότητες
- Γ. Συναισθήματα
- Γ. Όλα τα παραπάνω

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020»
που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

This work is licensed under Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη